

JUS4211 – Prosess og strafferett

Hjemmeeksamen våren 2022

.....

Lars Holm var 26 år og bodde i Lillevik sammen med sin samboer Miriam Ås på 34 år. Lars hadde kronisk hjerteposebetennelse og mottok arbeidsavklaringspenger fra NAV. På grunn av store smerter i brystet brukte han smertestillende medisiner utskrevet av hans fastlege Tobias Vold, men han syntes disse ga alt for dårlig effekt. Han hadde hørt rykter om en privat smerteklinikk i London som visstnok drev effektiv behandling med syntetiske opiat, herunder fentanyl. Lars foreslo ovenfor Miriam at han skulle reise dit for å skaffe fentanyl eller liknende. Han mente at reisen muligens også kunne finansieres ved å selge deler av stoffet på gata ved tilbakekomst, og at «hele prosjektet kanskje kunne gå i pluss». Miriam sa da: «Det synes jeg du skal gjøre. Jeg har forsørget deg så lenge jeg har kjent deg, og med de smertene du nå har så orker du jo nesten ikke annet enn å sitte på rommet ditt og game.» Etter dette reiste Lars til London og ble der i 3 uker. Han informerte hverken fastlegen sin eller NAV om reisen, men fikk tvert imot Miriam til å postlegge meldekort til NAV i fraværperioden.

På den private smerteklinikken i London fikk Lars utlevert 200 sugetabletter á 800 mikrogram med det høypotente syntetiske opiatet fentanyl, noe terapeuten mente burde holde til behandling av sterke daglige smerter året ut. Ved overleveringen ble Lars først bekymret for hvordan han skulle få med seg sugetablettene hjem, og han lekte en stund med tanken på å skjule dem i en Harry Potter-rekvisitt som han fikk pakket i fire lag med krympeplast. Så kom han på at det tross alt dreide seg om medisiner som primært skulle brukes til å behandle smerter som følge av kronisk hjerteposebetennelse. Han nøyde seg derfor med å legge tablettene i toalettmappen sin.

Vel hjemme begynte han selvmedisineringen, og etter hvert som smertene slapp taket kunne han begynne å oppta sitt gamle liv med ølbrygging, luftpistolsskyting og bygging av modellfly i boden. Etter at Lars Holms far, Larry Holm, ble dement og kom på pleiehjem for vel to år siden, hadde han dessuten tatt initiativ til, og innledet, et forhold med sin daværende stemor Miriam. Larry Holm døde etter 6 måneder på pleiehjem, og hans ektefelle Miriam og hans eneste sønn Lars arvet boet i sin helhet. Samboerparet Lars og Miriam ble boende i Larrys gamle hus ettersom Miriam drev beautysalong med negledesign fra husets underetasje. De levde i utgangspunktet greit på Miriams inntekter fra salongen, men med de høye

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

strømprisene, Ukraina-krigen og den dertil generelle prisvekst, begynte parets økonomi å bli stram.

En kveld Lars var på den lokale puben «Darkum» kom han i prat med barndomsvennen Hans Tastad, som han ikke hadde sett på mange år. Det var god stemning og Hans Tastad fortalte at han følte «livet gikk i sirkler»; han hadde studert i Oslo og nå var han kommet tilbake til Lillevik. Lars var veldig enig, og kvitterte med å fortelle det han oppfattet som «sin historie»: Lars hadde året før søkt sin første og eneste jobb hos Lokestiftelsen, en stiftelse som hjalp tunge rusmisbrukere ut av misbruket, men stiftelsen hadde satt som krav for jobben at han «tok koronavaksinen» ettersom mange tunge rusmisbrukere har dårlig helse og ikke måtte bli smittet av korona. Rett etter å ha tatt vaksinen fikk han hjerteposebetennelse, deretter ble han selv narkoman på smertestillende tabletter, og nå sist hadde han vært i London og kjøpt 200 sterke sugetabletter fentanyl. Hans Tastad lyttet interessert, og avslørte deretter at han var medlem av Norsk Narkotikapolitiforening, og at han krevde halve partiet om han ikke skulle gå videre til ledelsen i narkotikapolitiforeningen med det Lars hadde betrodd ham. Det oppstod et kraftig munnhuggeri som endte med at Lars Holm slo ned Hans Tastad.

Neste dag ble Lars Holm siktet for narkotikaforbrytelse og vold mot offentlig tjenestemann. Huset Lars bodde i ble ransaket, og det ble gjennomført avhør av både ham og Miriam.

Lars Holm ble tiltalt for:

- a) Bruk av narkotika, jf. legemiddeloven § 24.
- b) Grove narkotikaovertrædelser i form av erverv, innførsel, oppbevaring og bruk av narkotika, jf. straffeloven § 232, jf. § 231, jf. § 79 litra a.
- c) Vold mot offentlig tjenestemann, jf. straffeloven § 155.
- d) Trygdebedrageri, jf. straffeloven § 371, jf. folketrykkeloven § 11-3 første ledd.

Miriam Ås ble tiltalt for:

- a) Medvirkning til grove narkotikaovertrædelser i form av erverv, innførsel, oppbevaring og bruk av narkotika, jf. straffeloven § 232, jf. § 231, jf. § 79 litra a, jf. § 15.
- b) Medvirkning til bruk av narkotika, jf. legemiddeloven § 24, jf. straffeloven § 15 jf. § 1.
- c) Medvirkning til trygdebedrageri, jf. straffeloven § 371, jf. § 15.

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

d) Seksuell omgang med stebarn som står under hennes omsorg, jf. straffeloven § 314 litra a.

Lars Holm hevdet at han ikke kunne dømmes for bruk narkotikarelaterte forbrytelser all den tid det dreide seg om bruk av, og befatning med, foreskrevne medisiner, noe som etter hans mening utelukket rettstridig overtredelse av narkotikabestemmelsene. Det dreide seg uansett ikke om rus- eller profittmotivert lovovertrødelse, men en type nødrett for å gjennomleve en smertetilstand som «var fremkalt av en farlig vaksine myndighetene hadde lurt på ham», jf. straffeloven § 17. Dette var i alle fall hans overbevisning, og han var derfor i alle fall i faktisk villfarelse om at det forelå en straffriende nødrettssituasjon, jf. straffeloven § 25, jf. § 17.

Man kunne dessuten ikke dømmes for ulike typer befatning med det samme narkotiske partiet, slik at det uansett ikke forelå realkonkurrens i relasjon til straffeloven § 79 litra a.

Lars Holm hevdet at han heller ikke kunne dømmes for trygdebedrageri, og han viste i denne forbindelse til NAV-skandalen og EØS-rettens betydning for norsk rett, og bostedskravet i folketrygdloven kom uansett ikke til anvendelse ved medisinsk behandling i utlandet.

Det viste seg under hovedforhandlingen at Hans Tastad, som var medlem av Norsk Narkotikapolitiforening, var arbeidsledig etter endte studier i moralfilosofi i Oslo, og aldri hadde vært offentlig tjenestemann. Det oppstod da spørsmål om tiltaleposten kunne omsubsumeres til straffeloven § 271. Lars Holm hevdet at det ikke var anledning til dette, og at forholdet uansett var straffritt etter § 271 annet ledd.

Miriam benektet for at hun kunne straffes for medvirkning til noe som helst. Til det var hennes handlinger for beskjedne og avledede, og uten å stå i noe egentlig årsaksforhold til de enkelte lovbrudd. Hun kunne heller ikke straffes for seksuell omgang med Lars. Han var over 18 år gammel, og hadde dessuten vært den som hadde tatt initiativet til forholdet.

Alf Petter Høgberg

Faglig eksamensleder

Oslo, våren 2022

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854